

רע"פ 4574/17 - חמד אבו עראר נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
רע"פ 4574/17

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: חמד אבו עראר

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, בע"פ 54954-12-16, מיום 10.5.2017, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: י' צלקובניק - סג"נ; י' עדן; ו-ג' שלו

בשם המבקש: עו"ד מאיר סויסה

בשם המשיבה: עו"ד בתשבע אבגז

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' הרכב השופטים: י' צלקובניק - סג"נ; י' עדן; ו-ג' שלו), בע"פ 54954-12-16, מיום 10.5.2017. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר-שבע (כב' השופט ד' בן טולילה), בת"פ 22168-07-14, מיום 1.12.2016.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום, המייחס לו ביצוע עבירות של איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ופציעה כשהעברין מזוין, לפי סעיף 335(א)(1) לחוק העונשין.

מעובדות כתב האישום עולה, כי במועד הרלוונטי, התגורר המבקש בסמיכות לג'מיל אבו עראר (להלן: המתלונן),

עמוד 1

בשכונה 2 בערערה. ביום 5.7.2014, בשעה 19:00, הלך המתלונן לכיוון ביתו, והבחין במבקש אשר חסם את השביל לביתו, באמצעות חביות וחוט שנקשר ביניהן. המתלונן ניגש למבקש ואמר לו כי הוא לא יוכל לעבור עם רכבו לחצר ביתו, באופן זה. בתגובה, איים המבקש על המתלונן ואמר לו, כי זה לא השטח שלו, וכי המבקש "יראה לו מה זה". במעמד זה, הוציא המבקש סכין מכיס מכנסיו, ודקר את המתלונן בשוק רגלו השמאלית, באמת ידו השמאלית, סמוך לכתפו של המתלונן, ובבטנו. כתוצאה מהמעשים, איבד המתלונן את הכרתו, הוא פונה לבית חולים לצורך קבלת טיפול רפואי, ונגרמו לו חבלות של ממש, בדמות פצע באורך 4 ס"מ באמתו השמאלית; פצע באורך 2 ס"מ בירכו; ופצע בבטנו.

3. ביום 4.5.2016, לאחר שמיעת ההוכחות, הרשיע בית משפט השלום את המבקש, בכל המיוחס לו בכתב האישום. זאת, לאחר שבית משפט השלום מצא את גרסתו של המבקש ביחס לאירוע המתואר כתב האישום בלתי מהימנה, ומנגד נתן "אמון מלא" בגרסתו של המתלונן.

4. ביום 6.10.2016 הוגש תסקיר מטעם שירות המבחן בעניינו של המבקש, במסגרתו נמסר כי המבקש כבן 40, נשוי בשנית, ואב לשני ילדים קטנים. שירות המבחן התרשם, כי "מאפייני אישיותו של המבקש, הקשורים ביכולת שליטה מועטה על תגובותיו במצבי כעס ותסכול", ו"קשייו לקחת אחריות על התנהגותו", מהווים גורמים מגבירי סיכון להישנות התנהגות פורצת חוק מצדו, בעתיד. לאור זאת, נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו של המבקש, והומלץ להשית עליו עונש מאסר, לריצוי בדרך של עבודות שירות, לצד עונשים נלווים של מאסר מותנה, ותשלום פיצוי למתלונן.

5. ביום 1.12.2016, גזר בית משפט השלום את עונשו של המבקש. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, ציין בית משפט השלום, כי הערך החברתי אשר נפגע כתוצאה ממעשיו של המבקש הוא הגנה על כבוד האדם, שלמות גופו, ובטחונו האישי של המתלונן. בהמשך לכך, קבע בית משפט השלום, כי מידת הפגיעה של מעשי המבקש בערכים המוגנים, היתה "משמעותית ונכבדה". עוד סקר בית משפט השלום את מדיניות הפסיקה הנוהגת בעבירות כגון דא, בציינו כי "על דרך הכלל, ולמעט חריגים, דינו של מי שעושה שימוש בסכין לדקור את זולתו, להישלח לכלא מאחורי סורג ובריא, לתקופה שאינה מבוטלת". בית משפט השלום עמד בנוסף, על חומרת מעשיו של המבקש, ועל "אבדן הרסנים" שאפיינו את התנהגותו, בעת שדקר את המתלונן מספר פעמים, "בחלקי גוף שונים, לרבות באזורים חיוניים". לאור האמור, קבע בית משפט השלום, כי מתחם העונש ההולם למכלול מעשיו של המבקש, נע בין 10 ל-36 חודשי מאסר, לריצוי בפועל.

לצורך קביעת העונש המתאים בגדרי מתחם הענישה, התייחס בית משפט השלום לנסיבות חייו של המבקש, ובהן: ניתוקו, בגיל צעיר, של המבקש ממשפחתו, המתגוררת ברצועת עזה; וההשפעה הצפויה למאסרו על בני משפחתו, בשים לב לכך שהמבקש "התחתן לאחרונה בשנית, והינו אב לשני פעוטות". עוד נתן בית משפט השלום את דעתו, לעובדה כי ממועד התרחשות האירועים עד למתן הכרעת הדין, חלפו כשנתיים וחצי, ונטען כי במהלכם הקים המבקש משפחה, ולא נפתחו נגדו תיקים חדשים. כשיקולים לחומרה, ציין בית משפט השלום, את עברו הפלילי המכביד של המבקש, הכולל 5 הרשעות קודמות, כשהאחרונה שבהן היא בגין ניסיון לגניבה, אשר בוצע בשנת 2009. בית משפט השלום הזכיר בנוסף, כי לפי התרשמותו של שירות המבחן, המבקש מתקשה לשלוט על תגובותיו למצבי כעס, וכי הוא שולל קושי או בעייתיות, ומתקשה לקחת אחריות על מעשיו. בנסיבות אלה, קבע בית משפט השלום, כי אין הצדקה לחרוג מטה ממתחם הענישה, משיקולי שיקום. כמו כן, הזכיר בית המשפט כי המבקש ניהל הוכחות, ולפיכך, אינו זכאי להקלה בעונש, לה זכאי נאשם אשר הודה וחסך זמן שיפוטי יקר. לבסוף, קבע בית משפט השלום כי המלצתו של שירות

המבחן, להסתפק בגזירת עונש מאסר, לריצוי בדרך על עבודות שירות, "לא יהיה בה כדי לתת מענה לשיקולי הענישה ולאינטרס הציבורי".

לאור האמור, השית בית משפט השלום על המבקש, את העונשים הבאים: 15 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו של המבקש; 4 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש כל עבירת אלימות מסוג עוון, למשך שנתיים מיום שחרורו ממאסר; 8 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש כל עבירת אלימות מסוג פשע, למשך שנתיים מיום שחרורו ממאסר; ותשלום פיצוי בסך 8,000 ₪ למתלונן.

6. הערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי, נסב בתחילה הן על הכרעת דינו של בית משפט השלום, והן על גזר הדין. ואולם, בסופו של הדיון הראשון שקיים בית המשפט המחוזי בערעור, הודיעה באת-כוח המבקש, באותה העת, כי המבקש חוזר בו מהערעור על הכרעת הדין, וטענותיו יתמקדו בערעור על גזר הדין. בשלב זה, נעתר בית המשפט המחוזי לבקשתו של המבקש, והפנה אותו אל שירות המבחן, לצורך עריכת תסקיר נוסף בעניינו (להלן: התסקיר השני).

7. בתסקיר השני שהוגש מטעם שירות המבחן, נמסר כי המבקש "התקשה לבחון מעשיו במונחים של אחריות אישית, תוך שהוא מכחיש התנהגות אלימה יזומה מצידו, ותיאר התנהגותו בקטטה בינו לבין המתלונן כהתנהגות של הגנה עצמית". יחד עם זאת, ציין שירות המבחן, כי המבקש "ביטא יכולת ראשונית לבחון אפשרויות התנהגות תקינות עתידיות במצבי קונפליקט דומים, כגון פנייה לגורמי אכיפת חוק או ניסיון ליישב הסכסוך באמצעות פנייה לגורמי אכיפת חוק או [...] לגורמי גישור נייטרליים". במצב עניינים זה, העריך שירות המבחן, כי קיימת רמת סיכון להישנות התנהגות פורצת גבולות, מצידו של המבקש, בעתיד. לבסוף, המליץ שירות המבחן על דחיית הדין בעניינו של המבקש, בארבעה חודשים, לצורך "תקופת ניסיון". במהלך תקופה זו, כך המליץ שירות המבחן, יופנה המבקש לטיפול מטעם שירות המבחן, ותיבחן התאמתו להשתלבות בפועל בקבוצה טיפולית, התואמת את צרכיו.

8. בפסק דינו, מיום 10.5.2017, דחה בית המשפט המחוזי את המלצתו של שירות המבחן, לאחר שבית המשפט בא לידי מסקנה, כי בנסיבות העניין, אין מקום לדחיית הדין ולהפניית המבקש לקבלת טיפול. זאת, לאור העובדה כי גם מתסקיר המעצר העדכני עלה, כי המבקש לא לקח אחריות, ו"אף לא תחילתה של אחריות", על מעשיו. בהתייחס לעונש אשר הושת על המבקש בבית משפט השלום, ציין בית המשפט המחוזי, כי מדובר באירוע חמור ביותר, וכי בנסיבות אלו, העונש שהושת על המבקש אינו חמור יתר על המידה. לאור האמור, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש, על חומרת העונש.

הבקשה לרשות ערעור ותגובת המשיבה

9. בבקשה שלפניי, אשר הוגשה על ידי בא-כוחו של המבקש, עו"ד מאיר סויסה, נטען כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר דחה את המלצת שירות המבחן לדחיית הדין בטענותיו לעונש, לצורך בחינת התאמתו של המבקש להליך טיפולי. זאת שכן, שירות המבחן הוא הגוף המקצועי בתחום הטיפול, כך נטען, ומשכך, שגה בית המשפט המחוזי כאשר מיהר "לחרוץ את דינו של המבקש". עוד נטען בבקשה, כי אינטרס הציפייה של המבקש נפגע, כתוצאה מהשתלשלות העניינים המתוארת לעיל. בבקשת רשות הערעור נטען בנוסף, כי מקרהו של המבקש מעורר "שאלה אנושית מצפונית", בשל קיומן של נסיבות אישיות מיוחדות, ובהן: העובדה כי המבקש נשוי, ואב לשני ילדים קטנים; והטענה כי רעייתו נמצאת בחודש השביעי להריונה, והיא נתונה תחת השגחה רפואית. נטען, בהקשר זה, כי אין למבקש או לרעייתו משפחה

עמוד 3

בתחומי הארץ, שביכולתה לסייע לרעייתו של המבקש במהלך הריונה. זאת, למעט אח אחד של המבקש, שאינו בקשר עמו, ואִמָּה המבוגרת של רעייתו של המבקש, אשר איננה נמצאת בקו הבריאות. לבסוף, נטען כי טעה בית המשפט המחוזי כאשר פגע באפשרות למצות את הבדיקה, האם עניינו של המבקש ייכנס בגדרם של שיקולי השיקום. כמו כן, נטען כי עונשו של המבקש אינו מידתי "כלל ועיקר", וכי הוא חורג ממדיניות הענישה המקובלת בנסיבות כגון דא. לאור האמור, נתבקשתי לקבל את הבקשה לרשות ערעור, לדון בבקשה כבערעור, ולהורות: על ביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי; על הזמנת תסקיר משלים מטעם שירות המבחן; ועל קיום דיון מחודש בערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי.

10. בתגובתה, מיום 25.6.2017, התנגדה המשיבה למתן רשות ערעור למבקש. לגישת המשיבה, דין הבקשה לרשות ערעור להידחות על הסף, מאחר שהיא אינה עומדת באמות המידה שנקבעו בפסיקתו של בית משפט זה, למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי". עוד סבורה המשיבה, כי דינה של הבקשה להידחות, גם לגופו של עניין, מאחר שלא נפל פגם בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. המשיבה ציינה, בהקשר זה, כי התמונה העולה מהתסקיר השני שהוגש בעניינו של המבקש, היא כי הוא אינו לוקח אחריות על מעשיו, וכי "הנוזקות הטיפוליות מצידו, מטרתה [הייתה] לסייע לו בתוצאות הערעור". בהתייחס לטענתו של המבקש בדבר אינטרס הציפייה שלו שנפגע, טענה המשיבה, כי בהחלטה בה הפנה בית המשפט המחוזי את המבקש לשירות המבחן, הובהר כי אין בכך משום "רמז" לתוצאה הסופית בתיק זה. לבסוף, הוסיפה המשיבה וציינה, כי עונשו של המבקש תואם את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מהסוג דנן.

דיון והכרעה

11. לאחר שעייתי בבקשה לרשות הערעור על צרופותיה, ובתגובתה של המשיבה, נחה דעתי כי דינה של הבקשה להידחות.

כלל נקוט בדינו, ולפיו רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במשורה, והיא שמורה למקרים חריגים בלבד, המעוררים שאלה משפטית כבדת משקל, או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש מפני אי צדק ממשי או עיוות דין שנגרם למבקש (רע"פ 6302/17 אברג'יל פרידמן נ' מדינת ישראל (14.8.2017); רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017); רע"פ 1940/16 פולק נ' מדינת ישראל (14.3.2016)). בקשת רשות הערעור שלפניי אינה מעוררת כל שאלה משפטית או ציבורית רחבת היקף, וכל טענותיו של המבקש נוגעות במישרין לעניינו האישי שלו. לטעמי, אף לא מתעורר, במקרה זה, כל חשש מפני עיוות דין או אי צדק מהותי שנגרם למבקש. ברי, כי בנסיבות אלה, דין הבקשה להידחות.

12. בבחינת למעלה מן הצורך, אציין כי אין בידי לקבל את טענותיו של המבקש גם לגופו של עניין. כלל ידוע הוא, כי בית המשפט אינו כבול להמלצות גורמים מקצועיים שונים, כגון שירות המבחן, חרף המשקל אשר, ככלל, ניתן להמלצות אלו (רע"פ 7389/13 טייטלבוים נ' מדינת ישראל (17.12.2013); בש"פ 7465/15 אבו עסב נ' מדינת ישראל (12.11.2015); בש"פ 7873/12 פלוני נ' מדינת ישראל (20.11.2012)). לפיכך, איני רואה כל פגם בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, שלא לדחות את מתן גזר הדין בעניינו של המבקש, לצורך בחינה נוספת של האפשרות לשלב את המבקש בהליך טיפולי. בהמשך לכך, אציין, כי לאור הכלל האמור, אין כל ממש בטענת ההסתמכות שהעלה המבקש, על יסוד הפנייתו לשירות המבחן. ביתר שאת אמורים הדברים, שעה שבית המשפט המחוזי הדגיש מלכתחילה, בהחלטתו מיום 8.2.2017, כי אין בהפנייתו של המבקש אל שירות המבחן, "כל רמז לעניין התוצאה הסופית הראויה בתיק זה".

עוד מן הראוי להזכיר, כי בקשות רשות ערעור המוגשות לעניין חומרת העונש שהושת על המבקש, ככלל, לא תתקבלנה, למעט במקרים בהם נעשתה סטייה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים (רע"פ 2675/17 ארצי נ' מדינת ישראל (23.8.2017); רע"פ 10116/16 דסקי נ' מדינת ישראל (24.1.2017); רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015)). איני רואה להכביר במילים בדבר חומרת העבירות בהן הורשע המבקש, אשר דקר מספר פעמים את המתלונן, וזאת אך בשל סכסוך שכנים בעניין פעוט. בנסיבות אלו, אין לטעמי כל מקום לספק, כי עונש המאסר שהושת על המבקש אינו סוטה, כהוא זה, ממדיניות הענישה הנהוגה, ובוודאי שאין מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות זו. נסיבותיו האישיות של המבקש לא נעלמו מעיניהן של הערכאות הקודמות, והעונש שנגזר עליו, הושת לאחר שנשקלו מכלול השיקולים הרלוונטיים בעניינו. בנסיבות אלה, תמים דעים אני עם בית המשפט המחוזי, כי העונש שהושת על המבקש בבית משפט השלום, הינו ראוי ומאוזן, ואין כל עילה להתערב בו.

13. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, א' באלול התשע"ז (23.8.2017).

ש ו פ ט